

Джерела та література

1. Інформаційна довідка про основні показники розвитку паливно–енергетичного комплексу України за грудень та 2006 рік – Міністерство палива та енергетики України, <http://mpe.kmu.gov.ua>, 16 січня 2007
2. Саприкін В. Паливно–енергетичний комплекс України: готовність до євроінтеграції (довідь) // Нафта і газ 2002: стратегія розвитку транзитних потужностей України, Міжнародна конференція, 29 жовтня 2002
3. Д.Л. Веймер, Е.Р. Вайнінг, Аналіз політики: Концепції і практика/ пер. з англ. Іван Дзюб, Анатолій Олійник; наук.ред. О. Кілієвич. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2000. – 654с.
4. A Dynamic Programming Model of the U.S. Strategic Petroleum Reserve // Thomas J. Teisberg – The Bell Journal of Economics, Vol.12, No. 2. (Autumn, 1981), pp.526–546
5. The Roles of Public and Private Storage in Managing Oil Import Disruptions // B.D. Write, J.C. Whiliams, 1983р.

Іртищева І.О.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Вступ. Більшість країн світу в тій чи іншій мірі в своєму економічному розвитку використовують інновації. Питання полягає лише в тому, які саме інновації створюються і використовуються для розвитку, наскільки динамічний інноваційний процес та з якими наслідками він реалізується.

Згідно з існуючими даними в структурі інновацій розвинутих країн світу майже 60% становлять такі інновації, які мають проривне значення, або відносяться до крупних технологічних досягнень. Частка інновацій, пов'язаних тільки з вдосконаленням традиційних технологічних процесів, в таких країнах має тенденцію до зменшення і в найбільш інноваційно розвинутих країнах вона не перевищує 10–12%.

Іншою важливою рисою інноваційно–орієнтованої економіки є стабільне зростання частки наукоємного сектору виробництва, зокрема в доданій вартості та зайнятості.

Так, цей сектор в обробній промисловості в розвинутих країнах становить в середньому 35–40% в доданій вартості і в зайнятості. Приблизно таке ж значення має показник частки високотехнологічної продукції в загальному випуску продукції.

Питаннями дослідження ролі і значення інноваційної моделі розвитку займаються вітчизняні і зарубіжні вчені: Бушуєв С.Д., Гурін Е.А., Круглов Н.Ю., Фатхутдінов Р.О. та інші. Однак це питання є вельмиактуальним.

Постановка завдання. Ціллю статті є дослідження напрямків впровадження інновацій в галузях економіки. Основними методами досліджень є аналітичні.

Результати. Активне запровадження інновацій в економіці супроводжується зниженням матеріалоемності та енергоємності виробництва, зростанням продуктивності праці і відповідно підвищенням конкурентоспроможності країни. Наприклад, протягом останніх 40 років ВВП п'ятнадцяти країн, що входять до ЄС, збільшився більш ніж у 5 разів, в той час як зайнятість в цих країнах зросла лише на 20%, а робочий час навіть скоротився на 18–25%.

Результатом розширення кластерів високотехнологічних виробництв, що характерно для інноваційно активних країн, став значний структурний зсув світового експорту на користь продукції високо– та середньотехнологічних галузей. Зокрема, США, які є світовим лідером у інноваційному розвитку, на початок нового століття належали такі частки світового ринку продукції високотехнологічних галузей (%): авіакосмічної – майже 55; комп'ютерів, офісного та комунікаційного обладнання – 34; фармацевтики – 30. Разом з Японією та ЄС США контролюють сьогодні понад 74,5% світового парку комп'ютерів, 84% усіх виданих у світі патентів, майже 92% ринку програмного забезпечення.

Наведені вище основні характеристики інноваційно–орієнтованої економіки визначають її з боку результативності та ефективності. Проте особливого значення набуває виявлення тих засобів, завдяки яким досягаються найкращі результати економічного розвитку, а також отримання відповідей на запитання, якою має бути інноваційна модель і які принципи її ефективного функціонування.

Дослідження останніх років свідчать, що інноваційна модель економіки має складний характер. Вона складається з багатьох елементів, які знаходяться в динамічному взаємозв'язку. Головними елементами інноваційної моделі є:

- система продукування наукових знань та інновацій;
- система освіти та підвищення кваліфікації;
- система комерціалізації наукових знань та інновацій;
- система використання інновацій;
- система управління і регулювання інноваційного розвитку економіки.

Кожна з наведених систем відіграє свою роль у функціонуванні інноваційної моделі, без жодної з них неможливо досягти позитивних результатів. Проте, особливого значення набуває система управління і регулювання інноваційного розвитку як на державному, так і на галузевому, регіональному рівнях, а також безпосередньо на рівні підприємств і організацій. Зокрема, від державної політики залежать можливості і темпи розвитку всіх інших складових моделі. Причому, для інноваційної моделі характерна переорієнтація державного впливу від прямого втручання в економічні процеси до переходу на більш ефективні методи

опосередкованого впливу: створення умов для зростання ринкового попиту на інновації; сприяння розвитку конкурентного середовища; надання пріоритетної підтримки розвитку науки і освіти; забезпечення захисту інтелектуальної власності; забезпечення підвищення якості робочої сили та випереджальної динаміки зростання її вартості та ін.

Таким чином, інноваційно-орієнтована економіка визначається низкою специфічних для неї рис, зокрема:

- чітко визначеною спрямованістю відтворювального процесу на досягнення високої технологічної конкурентоспроможності країни за рахунок наукових знань, технологій та інформації;
- наявністю соціально-економічної інфраструктури, відповідної завданням зростання технологічної конкурентоспроможності до рівня найбільш розвинутих країн світу;
- наявністю технологічного і виробничого потенціалу – матеріальних і людських ресурсів, здатних забезпечити випуск конкурентної високотехнологічної продукції;
- порівняно з традиційною економікою значно більш високими показниками економічної ефективності виробництва, які більш ніж на половину досягаються за рахунок інноваційних факторів.

Інноваційно-орієнтована економіка потребує також специфічних підходів, відмінних від традиційної економіки, до визначення і реалізації державної політики. Ці особливості в узагальненому вигляді зводяться до наступного:

- орієнтація політики на забезпечення паритетності зусиль держави і ринку для отримання максимального результату від знань;
- об'єднання соціально-політичних, наукових, освітніх, економічних, екологічних та інших інтересів суспільства навколо національної ідеї – відродження України;
- створення умов для розвитку приватного інвестування, економії ресурсів і коштів, зростання виробництва на інноваційній основі;
- вдосконалення системи оподаткування шляхом поступового зменшення податкових ставок на накопичення і інвестиції і збільшення – на споживання; розширення її стимулюючої ролі для інноваційного розвитку економіки;
- створення сучасної інфраструктури інноваційної сфери, забезпечення державної відповідальності за підготовку кадрів для потреб інноваційної економіки;
- ефективна структурна перебудова економіки за рахунок збільшення частки високо технологічних галузей, як наслідок інноваційних процесів;
- орієнтація державної політики, головним чином, на економічне зростання і підвищення за рахунок цього якості життя громадян, їх соціального захисту, замість боротьби з бідністю, необґрунтованого встановлення системи соціальних пільг, що найбільш характерно для державної політики країн з низьким рівнем інноваційного розвитку економіки.

Врахування зазначених особливостей інноваційної моделі економічного розвитку надає можливість обґрунтувати основні орієнтири для розбудови національної моделі інноваційного розвитку України.

Незважаючи на те, що в останні роки спостерігалися певні позитивні зміни в економіці України, а у 2002–2003 році вперше темпи зростання машинобудування перевищили загальні темпи зростання, питома вага високо та середньо технологічних галузей у промисловості залишається набагато нижчою, ніж у розвинутих країнах Західної Європи та в більшості країн-кандидатів на вступ до ЄС. Крім того ці темпи, на жаль не зумовлені інноваційним розвитком галузі. Зростання капіталовкладень не супроводжується адекватною технологічною модернізацією та структурною перебудовою, обсяги виробництва високотехнологічної продукції залишаються вкрай низькими.

На загальнодержавному рівні спостерігається стійка тенденція до скорочення частки ВВП, що виділяється на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), що не відповідає стратегії розвинутих країн, спрямованої на збільшення значень відповідного показника.

Одним з найважливіших показників інновативності економіки є частка підприємств, що впроваджують інновації. За даними Держкомстату України у 2000–2003 рр. впровадженням інновацій у промисловості займалося у середньому 14–18% загальної кількості промислових підприємств, а впроваджували інновації лише біля 12%, що набагато менше, ніж у провідних країнах ЄС, де це значення коливається у межах 60–70%. У той же час необхідно зазначити, що рівень інноваційної активності зріс у порівнянні із кризовим 1999 роком. Дещо активізувалась робота підприємств із технічного переоснащення виробництва. У порівнянні з кінцем 1990–х років кількість підприємств, що здійснювали механізацію та автоматизацію виробничих процесів, зросла більш ніж на чверть.

Слід відзначити певні досягнення окремих підприємств, які мають передові технології виробництва. Так, Україна належить до восьми країн світу, що мають необхідний науково-технічний потенціал для створення і виробництва найсучасніших моделей авіаційної техніки, входить до десятки найбільших суднобудівних держав світу. Вітчизняна продукція енергетичного машинобудування займає одне з передових місць.

Як правило, більш активно впроваджували інновації великі підприємства з кількістю працюючих понад 5 000 осіб, при цьому більшість інноваційно активних підприємств (понад 80%) склали підприємства колективної форми власності.

В українській економіці зберігається вкрай низький рівень наукового забезпечення цілої низки галузей вітчизняного виробництва. У провідних галузях промисловості, які випускають три чверті товарної продукції, відношення витрат на НДДКР до вартості товарної продукції складає менш ніж 0,4%, а у деяких га-

лузях воно є меншим за 0,05%. При цьому понад 60% коштів, що витрачаються на інноваційну діяльність, припадає на закупівлю нового обладнання, в той час як на закупівлю прав на той чи інший вид інтелектуальної власності було витрачено менше 5% відповідних асигнувань, а на виконання НДДКР кошти витрачало лише кожне четверте з інноваційних підприємств.

Занадто повільно йде переорієнтація виробничого потенціалу на новітні технології з метою подолання технологічного відставання від світових лідерів. Це відставання суттєво збільшилося за останнє десятиліття. На жаль, пріоритет державної фінансової підтримки насправді надається галузям первинної переробки сировини. У ці галузі вкладається до 70% бюджетних коштів, в тому числі в паливну промисловість і чорну металургію – понад 50%. В той же час частка машинобудування в товарній продукції промисловості скоротилася з майже 30% у 1990 р. до близько 10% у 2001 р., а у кризовому 1998 р. дорівнювала всього 8,3%.

Для більшості існуючих виробництв використання інновацій ще не стало головним фактором розвитку. Це має цілу низку причин, головними з яких є брак вільних обігових коштів для модернізації виробництва та недостатньо ефективна державна політика у галузі підтримки інновацій.

За загальним рівнем інноваційної активності Україна значно відстає від країн ЄС. Стосовно окремих індикаторів викликає особливе занепокоєння рівень фінансування венчурних підприємств та рівень патентування. Фінансові можливості венчурного фінансування залишаються вкрай обмеженими. Як свідчать опитування керівників підприємств та дані Держкомстату, підприємці та менеджери покладаються здебільшого на власні фінансові ресурси у проведенні інноваційної діяльності, а не на підтримку спеціалізованих фінансових інститутів.

Доступ до системи Інтернет залишається вкрай обмеженим для більшості громадян. Це відбувається на фоні високого рівня витрат на сучасні телекомунікаційні технології (якщо розглядати частку таких витрат у ВВП, то вона становить майже 80% від середнього рівня країн ЄС). До такого становища призводить те, що країні доводиться імпортувати левову частку необхідного обладнання та програмного забезпечення.

Сучасна економіка України у все більшій мірі залежить від імпорту нових технологій, у той час як в експорті переважає продукція із відносно невисокою часткою доданої вартості. Це робить становище країни вкрай нестабільним. Вона стала об'єктом постійної загрози із боку менш розвинутих країн, що починають активно діяти на тих самих ринках, що і Україна.

Для обґрунтування необхідних заходів, які мають сприяти розбудові в Україні інноваційної моделі економічного розвитку, важливо визначити системні труднощі і бар'єри на цьому шляху. Найсерйозніші з них знаходяться в підприємницькому секторі. Зокрема, до них відносяться наступні:

- структурна деформованість економіки України, домінування в ній сировинних галузей і галузей з низьким рівнем обробки, які природно мають порівняно низький потенціал інноваційної активності і ефективності;
- практично відсутній попит на високотехнологічну вітчизняну продукцію на внутрішньому і особливо зовнішньому ринках;
- неадекватність системи організації виробництва і рівня менеджменту завданням інноваційного розвитку;
- відсутність системи підвищення кваліфікації і досвіду організації праці робочої сили в умовах інноваційного розвитку;
- незадовільний стан виробничого апарату більшості галузей, зумовлений зношеністю основних фондів;
- відсутність на підприємствах ефективних структур, що спеціалізуються на зборі, зберіганні, обробці науково-технологічної та економічної інформації з метою її оперативного використання;
- відсутність законодавчого механізму дієвого захисту інтелектуальної власності, а також об'єктивної інформації про наявний інтелектуальний потенціал країни;
- в своєму інноваційному розвитку вітчизняні підприємства вимушені розраховувати в основному на власні фінансові ресурси, в Україні як державні, так і недержавні фінансові інституції дуже слабо орієнтовані на інвестування інновацій.

З урахуванням вимог до змісту інноваційно-орієнтованої моделі розвитку економіки, сутності труднощів і бар'єрів, які існують на шляху її утвердження в Україні, пропонується комплекс заходів щодо механізму запровадження інноваційної моделі розвитку економіки, виходячи з концепції економіки на базі знань.

Ключовим завданням розбудови інноваційної моделі є забезпечення структурних зрушень в економіці у напрямку зростання ролі високотехнологічних галузей з великою часткою доданої вартості, високої технологічної укладності. При цьому передбачається випереджаюче зростання виробництва та експорту продукції з високим ступенем обробки та швидким обігом капіталу.

Враховуючи ключове значення машинобудування для технологічного переозброєння всіх галузей виробництва, необхідно забезпечити нарощування його частки в загальній структурі промисловості до 35–40% у 2015 році перш за все за рахунок підвищення рівня інновативності. Докорінне технологічне переозброєння виробництва має забезпечити збільшення обсягу виробленої продукції на одного працюючого в машинобудуванні у 2 – 2,5 рази, причому випереджаючими темпами повинні розвиватись найбільш високотехнологічні та наукоємні галузі машинобудівного комплексу, а також інструментальне виробництво. Частка виробництв п'ятого і шостого технологічних укладів має зрости до 15–20% (збільшення в 3–4 рази). В Україні має бути створено не менше як 5 млн. високо- і середньо технологічних робочих місць, привабливих для кваліфікованих спеціалістів.

Підтримка державою навіть таких визнаних лідерів машинобудування, як авіаційна, ракетно-космічна,

суднобудівна та оборонна галузі, має бути адресною та ґрунтуватись на глибоких оцінках економічної доцільності кожного з підтримуваних заходів. З урахуванням цих оцінок необхідно сформувати і здійснити програму реструктуризації суднобудівного та оборонного виробництва.

Враховуючи місткий внутрішній ринок на 47 млн. споживачів, частка легкої промисловості має збільшитись удвічі, харчової – зрости на 25% і вийти на рівень 23% загального обсягу. Внаслідок зростання частки зазначених галузей частка чорної металургії відповідно зменшиться до 17%, енергетики – до 15% і паливної промисловості – до 8% загального обсягу.

Основний акцент в розвитку галузей важкої промисловості має бути зроблено не на нарощування кількісних показників, а на якість продукції, перехід на екологічно прийнятні технології. У металургійному комплексі слід забезпечити інтенсивний технологічний розвиток порошкової та кольорової металургії, зокрема виплавки алюмінієвих і титанових сплавів, впровадження процесів безперервного розливу сталі, налагодження випуску автомобільного листа високої якості та корозієстійкої сталі для нафтогазопроводів, виробництва високоміцних труб нафтогазового сортаменту.

Структурні зміни в промисловому виробництві повинні забезпечити можливість повною мірою використати як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках переваги, котрі дає країні доробок українських вчених в галузі нових технологій, інструментального виробництва, електрозварювання, спецелектрометалургії.

В агропромисловому комплексі, харчовій та медико-фармацевтичній промисловості найбільшими темпами необхідно нарощувати використання сучасних високоефективних біотехнологій.

На інноваційній основі має здійснюватись реструктуризація вугільної промисловості, вирішуватись проблеми підвищення надійності експлуатації атомних електростанцій, все розмаїття екологічних проблем паливно-енергетичного комплексу. Вдосконалення структури хімічної промисловості повинно бути спрямоване на те, щоб вже в найближчі роки Україна в основному задовольняла свої потреби в мінеральних добривах, хімічних засобах захисту рослин і максимально забезпечувала вітчизняною сировиною (хімічні волокна, барвники, допоміжні хімікати) легку промисловість.

Найважливішим напрямком розвитку транспортно-дорожнього комплексу має стати створення національної мережі міжнародних транспортних коридорів, технічне оновлення всіх видів транспорту, створення європейського рівня сервісної системи його обслуговування, запровадження сучасних засобів зв'язку, новітніх навігаційних систем і приладів, створення нових вітчизняних технологій та машин і механізмів для будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг, впровадження нових технологій на ринках транспортних послуг, вдосконалення нормативно-правової бази транспортно-дорожнього комплексу та приведення її у відповідність до вимог Європейського Союзу.

За рахунок технологічного переозброєння необхідно досягти зменшення частки зношених основних фондів виробничого потенціалу України в середньому на 20%, підвищити ефективність використання робочої сили в 2,5 рази.

Враховуючи виняткове значення впровадження сучасних інформаційних технологій для всіх без винятку галузей економіки, першочергової уваги потребує створення високоефективної системи телекомунікацій, запровадження новітніх методів передачі та обробки інформації в усіх сферах людської діяльності, забезпечення якнайшвидшої інтеграції України в світовий інформаційний простір, необхідно сформувати централізовану загальнодержавну систему автоматизованого пошуку, збору, накопичення, аналітичної обробки і зберігання, розповсюдження і надання інформації в сфері науково-технологічного та інноваційного розвитку, єдину систему обліку електронних інформаційних ресурсів держави. Такі системи мають створюватись також на всіх рівнях економічного процесу.

Системою державних заходів необхідно забезпечити створення технологічної та інформаційної інфраструктури для науки та інноваційного підприємництва, а також стимулювати залучення до формування сфери обслуговування такої діяльності коштів вітчизняних і зарубіжних інвесторів. Це стосується як задоволення потреб вчених та інженерів у найсучаснішій науково-технологічній інформації, так і формування мережі підприємств, котрі забезпечували б прокат та сервісне обслуговування складного обладнання і приладів.

Здійснення цілеспрямованих структурно-функціональних змін в економіці має привести до кардинальної зміни ситуації у всіх галузях економіки, в тому числі і в сфері послуг, а тим самим до збільшення частки інноваційного фактору в прирості ВВП. Вона має досягти вже за перші п'ять років не менше 60% загального обсягу приросту ВВП.

Висновки. Виходячи з сучасного стану вітчизняної економіки, в якій значна частина підприємств з різних причин працює не рентабельно, дуже актуальною проблемою для оздоровлення ділової активності. Ключовим завданням в цьому плані є розширення сегменту ефективно функціонуючих власників. Державними регуляторами цього процесу повинні стати більш досконала правова основа та практика банкрутства підприємств, які повинні забезпечити недопущення нераціонального використання активів, навмисного доведення до банкрутства тощо.

Слід максимально виключити з практики державного впливу на розвиток і організацію підприємництва "дозвільний" принцип, пом'якшити бюрократичні бар'єри входження до ринку, розширити залучення незалежних експертів при вирішенні питань надання державної підтримки підприємницькій діяльності.

Для розвитку конкурентного середовища необхідно чітко визначити правила цивілізованої поведінки учасників ринку, зокрема вдосконалити законодавчо-нормативну базу, інституціональну структуру, систему оцінки їх дотримання. Входження до ринку, вирішення питань отримання кредитів, проведення ділових конкурсів (тендерів) мають стати прозорими, очищеними від корупції.

Актуальним для України є завдання суттєвого покращення інвестиційного клімату, широкомасштабного залучення в інвестиційний процес заощаджень громадян України, державне стимулювання кредитування інноваційних проєктів банками, активне залучення в цю справу іноземних інвесторів. Потрібно розробити дієві механізми припинення практики відмивання грошей, їх відтоку за кордон, створити умови для репатріації капіталу.

Для прийняття раціональних державних рішень стосовно пріоритетних напрямів інноваційного розвитку країни необхідно провести всебічний технологічний аудит вітчизняних підприємств, визначити потенціальні їх можливості і необхідні потреби для підвищення інноваційної активності.

Наявність об'єктивної інформації про інноваційний стан підприємницького сектору дозволить визначитися на різних рівнях державного управління стосовно прийняття більш обґрунтованих заходів, зокрема щодо покращення інноваційного менеджменту, формування інформаційної інфраструктури, розвитку диверсифікованого ринку послуг тощо. Так, наприклад, існування банку даних про інноваційний стан підприємницьких структур Японії дозволило посилити стимулювання інноваційної діяльності фірм, обкладаючи їх додатковим податком на відсталі технології.

Джерела та література

1. Бушуев С.Д., Гурин Э.А. Инвестиционные инструменты проектного менеджмента. – К.: Укр. ИНТЭИ, 1998. – 184 с.
2. Круглов Н.Ю. Инновационный менеджмент: Учеб. пособ. 2-е изд., доп. – М.: Изд-во РДЛ, 2001. – 352 с.
3. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент. – СПб.: Питер, 2002. – 278 с.
4. <http://www.ukrstat.dov.ua>

Каджаметова Т.Н.

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ЗЕЛЕННОГО ТУРИЗМА В КРЫМУ

Современная социально–экономическая ситуация в Крыму, характеризующаяся наличием большого числа безработных, требует новых механизмов и средств реализации деловых, творческих, предпринимательских способностей населения. Среди проблем, вызывающих особую тревогу, следует выделить безработицу сельского населения различных регионов Крыма. В связи с этим особую актуальность приобретает развитие сельского зеленого туризма, создающего условия для трудоустройства сельских жителей.

Проблемы, связанные с развитием сельского зеленого туризма в Крыму, освещены в работах А. Слепокурова, С. Карпенко, Б. Финогеева, Н.Гордецкой и др.

Целью данной статьи является выделение проблем развития сельского зеленого туризма в Крыму и определение первоочередных задач их решения.

Зеленый туризм – сравнительно новый, активно развивающийся вид отдыха, с каждым годом приобретающий все большую популярность. Поскольку зеленый туризм – действенный способ решения проблемы содержания населения в слаборазвитых регионах, во многих странах он рассматривается как одно из важных направлений в политике развития села.

Именно благодаря этой форме отдыха многие страны Западной Европы смогли повысить развитие экономики сельской местности. В Германии, например, становление зеленого туризма началось с разработки концепции его развития в периферийных регионах, в результате чего на рынке сегодня представлены предложения дешевого отдыха на природе, без использования дорогой инфраструктуры, но с предоставлением комфортных условий проживания. Францию ежегодно посещают в среднем 37 млн. иностранных туристов, из них около семи миллионов предпочитают отдыхать в селе. В Англии фермеры предлагают широкий выбор разнообразных услуг по доступным ценам и со специальными скидками для детей, большой интерес у рекреантов вызывают приспособленные для туристических потребностей старинные фермы. В Польше на услуги сельского туризма не распространяется действие закона, регулирующего хозяйственную (предпринимательскую) деятельность и они не подлежат налогообложению. В венгерском законодательстве «зелено–туристические» отношения не подпадают под действие нормативных актов, которые регулируют отношения в сфере предпринимательства. Соответственно, не подлежат налогообложению и личные доходы, полученные крестьянами от использования собственного жилья для отдыха туристов. Существуют также специальные льготы и преимущества для семейных хозяйств, занимающихся (или желающих заняться) деятельностью в сфере сельского туризма, если они будут находиться на территории сельских поселений в экономически слаборазвитых (признанных экономически депрессивными) регионах. По данным Ассоциации сельского туризма Латвии, за последние восемь лет в сельской местности почти в десять раз возросло количество мест приема туристов, в 19 раз – количество койко–мест.

Сегодня, по некоторым оценкам, европейский сельский туризм приносит от 10% до 20% от общего дохода туристической, а 35% жителей ЕС отдыху в селе предпочитают любой другой. Причиной такого интереса стал некогда возникший кризис сельскохозяйственного сектора. Теперь же все желающие сравнительно за небольшие деньги могут «вернуться к природе», окунуться в атмосферу народных ремесел, кухни и фольклора.

Эта форма отдыха является перспективной и для социально–экономического развития сел Автономной Республики Крым. Сельский туризм развивается в тех местностях, которые обладают особенностями, привлекающими посетителей своим разнообразием. В связи с этим необходимо отметить уникальные природ-